

Generalitat de Catalunya
Consell Escolar de Catalunya

El temps a l'educació

<28 d'abril de 2020>

Índex

- La reforma horària
- Neurociència i temps educatiu
- El calendari i la jornada escolar a Europa i a Catalunya
- Hàbits de salut i aprenentatge
- El temps escolar
- La gestió del temps en els centres educatius
- El temps periescolar
- Temps i experiències educatives
- Propostes horàries
- Propostes de temps de migdia
- Orientacions per l'avaluació d'una proposta horària.

La reforma horària

Objectius 2025 del Pacte per a la Reforma Horària:

- Protecció de la franja horària de 8 a 16 hores com a horari lectiu en els ensenyaments universal i obligatori del Servei d'Educació de Catalunya.
- Acomodació de la jornada escolar, especialment del temps destinat a l'àpat del migdia, a la franja horària més saludable possible en els ensenyaments universal i obligatori del Servei d'Educació de Catalunya.
- Avançament dels horaris de l'activitat extraescolar, amb l'objectiu de respectar el temps de convivència familiar de tarda i vespre, així com el temps de descans, respectant en tot moment l'horari lectiu del Servei d'Educació de Catalunya.

Neurociència i temps educatiu

El temps és el mitjà per aconseguir els objectius plantejats.

El temps permet influir en:

- la maduració del cervell
- els processos atencionals
- les relacions del cos i la ment
- entre les conductes de risc i les conductes plaents
- la motivació dels alumnes
- el desenvolupament del cervell social
- la formació de la memòria.

El temps biològic fa referència a la maduració del cervell

El temps de concentració depèn de molts factors:

- La complexitat de la tasca a fer determina una major o menor demanda atencional i la quantitat de temps que s'hi ha de dedicar
- el factor de l'activació fisiològica
- El soroll és també un factor important en els processos atencionals.
- El son com a element de relació entre el cos i la ment.
- L'alimentació és bàsica per poder pensar, sentir, moure'ns, etc. ja que el cervell funciona bàsicament amb glucosa.
- L'exercici físic, al temps en moviment o seient en una cadira.
- El temps que passem en entorns naturals torna a ser un factor interessant i per aquest motiu connectar als infants i els adolescents amb la natura aporta beneficis.

Per formar memòries, el cervell necessita integrar i utilitzar la informació. Integrar vol dir que adquirir la informació nova, connectar-la amb els coneixements emmagatzemats prèviament.

El calendari i la jornada escolar a Europa i a Catalunya

- Quantitat de temps educatiu
- Ús del temps a les aules
- Ús del temps dels docents durant la jornada i la setmana escolars
- Organització dels temps escolars
- Ús del temps educatiu dins i fora de l'escola
- Anàlisi del calendari i la jornada escolar a Catalunya: primària i secundària

Hàbits de salut i aprenentatge

Els ritmes circadianis

El son

L'alimentació

El temps escolar

- Els centres educatius han de tenir força autonomia de centre per prendre decisions davant el temps i l'espai escolar i així adaptar-se a les innovacions pedagògiques.
- En la construcció o la renovació d'un centre escolar s'han de repensar els espais destinats a utilitzar les tecnologies digitals, permetent l'accés als dispositius digitals en tots els espais d'aprenentatge del centre educatiu.
- Els espais dels centres han d'estar en sintonia amb els canvis horaris. Les aules han de ser modulars i polivalents per poder fer diferents agrupacions d'alumnes.
- Ha d'haver-hi diversitat d'espais per poder així realitzar una gran diversitat d'activitats d'ensenyament i aprenentatge.
- S'ha de disposar d'espais de trobada, espais per poder fer sessions en format de seminari i així oferir a l'alumnat aules per ells, per realitzar treballs i compartir coneixements.
- És important que tots els centres disposin d'una sala gran (antiga sala d'actes) per poder fer activitats amb un gran nombre d'alumnes (conferències, xerrades, treballs d'equip, etc.). A més, aquesta aula podria ser utilitzada per la comunitat educativa i per tant hauria de disposar d'un accés des de fora i quedar separada del centre en cas de necessitat.
- Aquesta nova concepció d'espais i temps també requereix d'una nova concepció de pedagògica, que permeti la innovació i l'ús de diverses metodologies.
- El centre ha de disposar d'espais per al descans dels alumnes distribuïts per tot l'edifici.

- **El temps periescolar**

- **El projecte educatiu de zona**
- **El menjador escolar: horari i alimentació**
- **El menjador escolar: espai de migdia, horari i alimentació**

• Temps i experiències educatives

Educació 360

“Le plan mercredi” a França

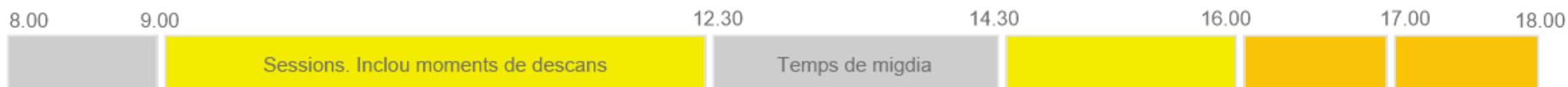
Educació a temps complet a Alemanya

Temps i models educatius

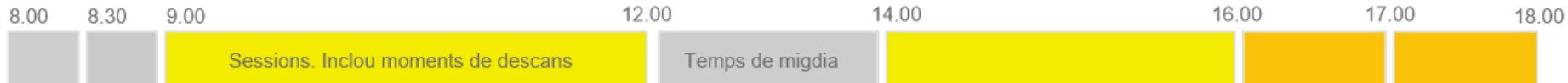
• Propostes horàries

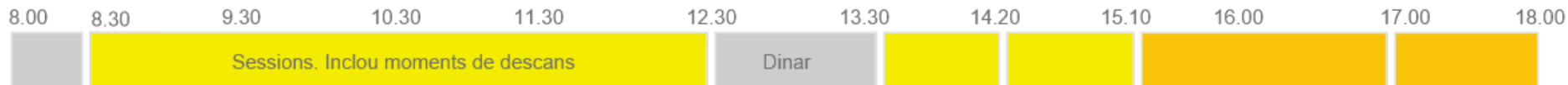
Primària A

Primària B

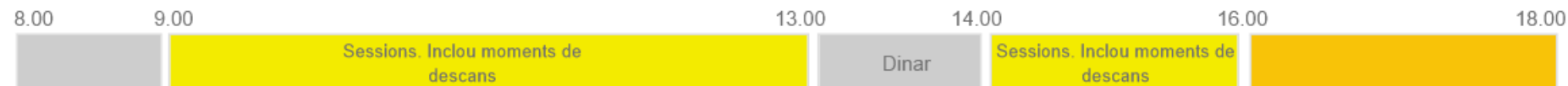
Secundària A

Secundària B

Secundària C

• Conclusions

- La prioritat és un horari saludable i incloure el temps de migdia en el projecte educatiu del centre.
- És important flexibilitzar els horaris per atendre les diferències territorials i de projecte educatiu.
- La flexibilització ha d'anar coordinada amb les activitats que es situen fora de l'horari lectiu.
- Els horaris s'han de pensar en relació a les zones educatives i les activitats que s'oferten de forma coordinada a la zona. També coordinar-se amb els plans d'entorn que hi pugui haver.
- La comunicació amb les famílies és fonamental i un canvi tan important com el dels horaris ha de ser consensuat amb elles.
- S'ha de diferenciar entre horaris dels docents i horaris d'aprenentatge dels alumnes.
- Ha de quedar situat en el centre educatiu l'aprenentatge formal i el no formal.
- Cal reflexionar sobre els deures escolars i els exàmens, és fonamental evitar que els alumnes puguin tenir tasques més enllà de les 6 de la tarda.
- Els nous horaris han de facilitar aprofundir en l'aprenentatge competencial.
- És important pensar el temps en clau d'aprenentatge, el temps té una dimensió cronològica i una de qualitativa i personal.
- És molt important atendre a la ritmificació dels aprenentatges. considerar els ritmes diaris, setmanals, mensuals i trimestrals.
- No es pot perdre de vista que els centres no són entitats conceptuals sinó que estan situats en un entorn: físic, social, intercultural, etc. El context dels centres està en relació educativa amb el centre i el centre manté una relació simbiòtica amb el seu context.
- El projectes pedagògics han de tenir com a prioritari el paràmetre del temps educatiu.

